

III.

(Ötödik folytatás.)

De Schedel azon kívül elmulasztja azt, mi „a' rendszeres és hűséges referensnek mindenkor kötelessége”: t. i. nem mondja el: sok vagy kevés néző volt-e a' színházban. Ezt Sch. két okból nem szokta rendszeresen elmondani: 1) mert az *ritkán* a' publicum' ítéletének barometruma, mint Cs. hiszi; t. i. sokszor adatnak elismert becsű, sőt kedvelt darabok, 's néző kevés, péld. Lear, Kean, Norma, a' Fiatalkor házasságai tetszetek *), 's mind a' mellett már kevés néző előtt is adhattak: minek egyébiránt majd minden külön esetben ki lehetne különös okát is találni, ha illy találgatásoknál fontosabb dolgunk nem volna; 2) Mert ott van a' nagy általános ok: közönségünk' még most kicsiny volta, 's a' nagyobb résznek részvétlensége, melly miatt a' színház *többször* népetlen: 's 3) mert e' népetlenség' örök emlegetése úgy nem lehet hasznos és buzdító, mint a' hadi seregre nézve annak örök hirdetője nem, hogy ime, itt is csata veszett, ott is, és megint, és örökké. Elég ha azok tudják, kiket illet, t. i. ott a' vezér, itt kik a' dologban tehetnek valamit: 's azok, bizonyossá teszszük Csátót, tudják nálunk nélkül is.

De jó, mit első helyt kelle említenünk, a' legnagyobb csapás!! melly mellett Schedelt csak az vigasztalja: *Socium habuisse malorum!* Mert a' 15. szám csak ugyan együve veszi Schedelt és Bajzát, így írván: „Ugy látszik, hogy (Kazinczy Gábor) a' *pasquill-literatura* alatt leginkább azon, inkább vagy kevesbbé burkolt, de mindig személyes, és mindig kemény ugyan, de gyakran korlátlan kikeléseket, megtámadásokat 's megczáfolásokat érti, mellyek már szinte tíz év óta Kazinczy Ferencz Pannónhalmi utjában, Szemere és Kölcsey Muzáriumában, Horvát István Tud. Gyűjteményében, a' Szemléelőben, a' Koszorúban, a' Regélőben, a' Rajzolatokban, a' Haszn. Mulatságokban 's több más könyvben, hírlapban és röpiratban leginkább két ember, t. i. D. Schedel Ferencz és Bajza József urak ellen intéztettek.... (Kazinczy Gábornak) tudnia kellene, hogy az erdő soha sem zörög ok nélkül, 's hogy, ha sok évig, sok ember, sok ízben mindig csak két ember vagy annak legszorosabb egy két társa ellen, nem csak nyilvánosan, nem csak keményen, hanem gyakran a' kíméletnek 's illendőségnek minden korlátit áthágva kel ki, akkor csak ugyan valaminek kell lenni a' dologban; azaz akkor a' kisebb szám a' nagyobb szám' ellenében nem lehet egészen hibátlan.” — A' factum áll, hogy t. i. a' két vádlott író, 's leginkább ez utolsó évtizedben, sok felül megtámadtatott, 's mint Cs. mondja: mindig

*) Marót bánt tetszett. D. S.

személyes, mindig kemény, gyakran korlátlan módon; áll az, hogy az erdő soha sem zörög ok nélkül 's hogy valaminek kellett lenni a' dologban: de nem áll, hogy a' kisebb szám a' nagyobb szám' ellenében *nem lehet* egészen hibátlan. Lássuk az okokat, lássuk mi következhetik belőlök. Mindenek előtt *ez a' két ember* volt az utolsó évtizedben megtámadva és pedig azon egyszerű okból: mert ez a' kettő csinált a' criticából professiót. Hasonló ok, hasonló körülmények közt mindig hasonló következtetést szül. A' literaria historia bizonyítja, miképen minden kezdő literatúrában azok, kik a' criticát kezelték, czéltárgyai voltak az írósereg' nagy részének. Nem említünk külföldi példákat, hogy ne vádoltassunk, mint ha magunkat ama' jelesekhöz hasonlítanánk, kik ellen kortársai kigyót békát kiáltának szintűgy, mint a' mi csekély személyeink ellen sok mieink; és mert megtámadóink között jeles nevek is említetnek, nem emlékeztetjük Csátót, hogy egy szomszéd nemzetnél péld. egy Lessing és Herder, egy Wieland és Goethe, egy Schiller és Bürger, tehát classicus férfiak is, kemény, tüzes vitákba keveredtek egymással: 's ha e' viták őket nem kisebbitették, miért kisebbitenének bennünket? De nézzünk egy és két tizeddel hátrább *minálunk!* Úgy, mint mi, támadtatott meg előttünk *Kölcsy*, a' Kazinczy által kezdett critica' folytatója, sok és jeles emberek által, sőt épen így öelötte, 's még többek és szinte jelesek által, Kazinczy; 's mind ez miért? *Mert criticát űztek.* A' critica tehát az a' szellő, melly íróink' erdőcskéjének lombját zöröggtette; a' critica *az a' valami, mi a' dologban volt:* 's azt ismét a' minden népek' liter. historiája bizonyítja, hogy legyen e' critica igazságos, kimélő, legyen igazságtalan, kemény: *kezdetkor* az ugyan azon következtetést szüli, mert a' criticát még meg nem szokott író, csak haja' szálához nyúl, már úgy viczkáندozik, mint ha tudj' isten mi bántása lenne. 'S ha ezek így vannak, a' mint hogy nincsenek is máskép: igen is *lehet* a' kisebb szám (a' critica-íróké) egészen hibátlan is a' nagyobb szám' (a' bírált íróké') átellenében. *Lehet,* mondánk, noha ott, hol ellenkezések fejlődnek, a' visszahatás és emberi természetnél fogva *ritkán egészen hibátlan* akár az egy, akár a' más fél; mert mint a' napokban jegyzé fel valaki Századunkban, keserű a' narancs, ha nagyon csavarják: illyenkor minél jobban csavarja az egyik, annál erősebben a' másik, 's így közös lesz a' keserűség, a' keserűség pedig, mi tagadás benne, soha sem jó. Így mi sem mondjuk magunkat, emberi természetünknel fogva, egészen hibátlanoknak: de hogy a' hibásabbak mások voltak, nem mi, ez az önérzet az, melly mindig megnyugtatótásunkra fog szolgálni.

Még azt is mondja Cs. ugyan ezen számban, hogy mint az Schedellel „*már régóta, Barrától egész Frankenburg Adolfig többektől, több ízben, 's a' legszilajabbul történt, megtámadtatni, minden esetre szégyen, mert az*

emberi természet' erkölcsi méltóságával ellenkezik feltenni, hogy ezt olly sokan merték, ha magokat reá ön lelkismeretök előtt, részben legalább, feljogosítva nem érezték volna. Szomorú volna valóban, ha ez állna; ha a' megtámadtatás, bár méltatlan és érdemetlen is, már magában szégyent hozó volna. Avvagy szégyenére vált-e az Kazinczynak, hogy ő Kisfaludy Sándortól egész Horvát Endréig sokaktól, sok ízben 's a' legszilajabbul megtámadtatott, úton útfelen sokak által sárral dobáltatott, számárta ültetett? Épen nem. Mert bár ellenkezik is az emberi természet' méltóságával, de fájdalom, nem a' mindennapi tapasztalással, hogy sokszor, sokan feljogosítva érzik, helyesben: *vélik*, magokat valaki ellen dűlni, a' nélkül, hogy feljogosítva volnának. A' fellázadt pór is *jogosítottnak érzi magát* ura' kazlát felgyújtani, ha kötelességére szorítatik általa, de fel van-e az igazság' bírószeke előtt erre jogosítva, más kérdés. Kérjük a' példát félre nem magyaráztatni, de vannak kik csak úgy látnak, ha nappal is máglyát gyújtanak annak megvilágosítására, mit más a' szelid holdfénynél is igen jól kiveszen. — 'S ezért Schedel is igen nyugton volt, van és lesz mindenha, Barra, Frankenburg és társak' megtámadásai felett, ha valahol, tehát e' helytt Oroszszal tartván, midőn Hírnöke' 19. számában így ír: „Legyen csak *igazság, mérséklet, részrehajlatlanság* egyedüli jelszavunk; végre mégis eljutunk a' feltett czélhoz, ha *ízetlenségek közt is. Ki tisztítani akar, ne undorodjék mocsoktól.*“ Ipse dixit.

— De Schedel nemcsak criticali hivatásának nem felel meg; ő — így ír Cs. a' 27. sz. 4 lapján — *művész nem, ehhez nincs génije; szaktudós nem, ehhez nincs mélysége.* Legfőlebb egy igen használható magyar historia literariát fogunk idővel tőle kaphatni; 's ez sok és jó, de minden is. Szándékkal mondom: magyar hist. literariát, mert Sch. ur' minden.. *tehetségei csak ennek, vagy ennél még kisebbnek köréhez látszanak mérve lenni. A' német literatura' áttekintésében, például, sokkal erősebb és szellemibb nála D. Balogh Pál; az angol, francia 's a' régi classica literaturában Sch. ur' még gyengébb.* Egyébiránt nagy szerencsétlensége még Sch. urnak mint írónak az, hogy *tomusában bizonyos kiállhatlan önteltség és egy visszatoló szeretetlenség uralkodik, mellyek miatt őt író és olvasó nem könnyen kedveli.*“

Csató ezeket a' „Magyar hírlapok' heti szemlájében“ mondja „mart. 18—25“; mondja egy recensioról szólóban, melly „velős rövidséggel és áplomb van írva“; olly tulajdonok, mik Sch. nek dicséretére válnak. Kérhetné már most az olvasó, mi ada okot Csatónak, hogy e' helytt Schedel' egész írói arczképét rajzolja? hogy — egy általa dicsért recensio' alkalmával! — megjegyyezze, mi csoda rosszakat tett Sch. mint criticus, sőt mit lehessen tőle, mint írótól általában, jövendőben is várni; mit tud, 's mit nem, 's mit kevesbbé jól mint más? stb. A' fogás itt ez; 'mondani néha jót, hogy méltányosaknak lássunk; de mondani e' mellett mindjárt nem jót is, ha bár ide nem tartozik

is, és pedig nagyobb nem jót; így t. i. két czél éretik el egyszerre, 1) hogy az olvasó hajlandóbb lesz a' nem jót elhinni; 2) hogy ez által ama' jó közönsítetik (neutralisáltatik). És csak e' fogás' kitüntetésére irtuk ki ama' helyet, 's hogy az olvasó észre vegye, miképen Cs.' czélja nem az: szemlét adni, hanem e' szemle által alkalmat nyerni, akár illik aztán oda, akár nem, letehetni a' közönség' véleményében azt és azokat, kiket a' portfeuille kíván. Avvagy, miért nem tér ki illyformán másoknál is? miért nem adja a' maga kedves Kunössainak, Munkácsyainak stb szinte literariai arczképeit? — Egyébiránt e' czikkelyében Csató igen gyermekes suppositummal van Schedelről, ha azt hívé, hogy ez majd felpattan, az arczképet hasonlatlannak fogja állítani; ha azt reménylé, hogy őt D. Baloghgal összeveszeszti, ha ennek árnyékába állítja; hogy ő azt kérdezend: mivel mutatott a' két összehasonlított író illy és illy tehetséget? stb. Nem; Sch. e' helyett igyekezni fog idővel *többet* adni, mint a' mit Cs. tőle vár, sőt igéri, hogy ő nemcsak a' magyar, hanem a' franczia és német literaturák' historiait is fogja adni, melyeknek aligha nem hosszabb időktől fogva, minden esetre pedig állhatatosb studiumokat szánt, mint Cs. *képes* szánni bárminek; 's ha név szerint utóbbi két munkáját D. Balogh Pál, kit Sch. őszintén tisztel, 's hihetőleg jobban is ösmer mint Cs., feleslegessé tenné, még akkor is fog Sch. találni hézagokat a' m. literaturában, mellyek' betöltésében talán nem minden haszon nélkül fogja hazáját szolgálhatni. Mit utóbb Sch. tonusáról mond, arról sem ítélhet ez maga; de ha az olyan, millyennek Cs. festi, bizonyosan szerencsétlenség Sch.re nézve, 's annál nagyobb, mert akarátja ellen volna olyan. Igaz, hogy Sch. nem méri ítéleteit 's hangját a' szerint, mint az *magára*, hanem mint az a' *dologra* nézve látszik *czélszerűnek és hasznosnak*; 's ha néha hevesben, talán élesben szól is, ő nem tartja szégyennek, köz ügy mellett felhevülni, 's Lessinggel, inkább szerény, mint udvari igyekszik lenni. „A' szerénység, u. m. ez, szorosán az érdemhez alkalmazkodik, melly előtte áll; 's mindenkinek megadja, mi őt illeti. De a' ravasz udvariság mindenneknek mindent ad, hogy mindenektől ismét mindent nyerjen.“ Emezt az fogja gyakorlani, ki *magát* szereti az ügy felett, 's azért Sch. ezt soha sem igyekezett sajátjává tenni. — A' mi végre „az író és olvasó által nem könnyen kedveltetését“ illeti, Sch. örömmel vallja, hogy eddig legalább szerencséseje volt az ellenkezőt, érdemén fölül is, tapasztalni; mit épen annak bátor tulajdonítani, hogy társai és olvasói egészen mást hisznek szándékairól, mint Cs. — talán nem annyira hisz, mint — mondani czélszerűnek vél.

— Hanem ott áll még a' *titoknok*, kinek nem szabad bántatlannak maradni. Itt először azon fogással él Cs., mást beszéltetni, 's kiírni hogy Munkácsy „azon józan gondolkodásnak közzé nem akar számíttatni“ kik azt hiszik, hogy Sch. „az academia' java 's tekintete mellett dicséretes törekvéssel volt mindenkoron.“ Később azonban felszólal maga is, Schedelnek azon Figyelmezőbeli czikkelye' alkalmiával, mellyben Kunossnak az aca-

demia ellen intézett vádjai világositatnak fel. „Ezen részletes czáfolat többnyire helyes és adatos ugyan, de az egész minden méltóság nélküli; 's mi azt kérjük, megfér-e az academia' méltóságával és tekintetével, hogy annak titoknokna ... akármelly privát vagy hírlapíró' alapos és alaptalan vádjaira minduntalan előáll, 's hol magát, hol az academiát, jobbra és balra, előre és hátra, hol győzve hol veszve, az academia' tudtával 's a' nélkül védelmezgeti“^{*)}. — Méltóságos, vagy méltóság nélküli-e e' felvilágosítás? nem mi fogjuk elhatározni, 's lehet, hogy a' hahoták' nagy mestere Cs. méltóságosban intézte volna; de elég az hozzá, hogy a' mi mondott, helyes és adatos: és mint ilyen, ki tagadná, hogy az academia' tekintetére nézve hasznos is volt. Az pedig miért ne férne meg az academia' méltóságával, hogy annak titoknokna — de, mit soha sem kell feledni, nem mint titoknok, hanem mint magányos író — holmi vádak' felvilágosítására néha felszólaljon? Azért, mert a' külföldi academiák' titoknokai nem teszik, u. mond Cs. Természetesen nem, mert ott körülmény és helyzet egészen mások; az academiák, mint testületek ellen, nincs oppositio, 's ha egyes vélemények és factumok ellen van, szólnak, kik e' vélemények és factumok' képviselői vagy indítói. Nálunk, oh szegény! irigykedés és fenekedés még folyvást csinál academiának és academicusoknak ellenségeket, ez szólaltatja meg e' szép oppositiot, 's a' vádak többnyire az egyetemes academia' határozatit, tetteit illetik. Ne világosíttassék fel a' közönség? ez alig ha javára lenne az intézetnek, mert a' dolgok' nem ismerésénél fogva vajmi könnyen lel hívót a' rágalmazó. Vagy az academia feleljen? ez volna az, mi méltósága és tekintetével teljességgel meg nem férő. Ne a' titoknok feleljen? Akkor ott leszünk, hol az első esetben, mert láttuk, miképen eddig is más senki sem felelt. Vagy hát legalább *név nélkül* feleljen? szívesen; de miért név nélkül? Higye Cs., hogy Schedel nem sokat gondol azzal, ha névbetűi valahol ott állanak vagy nem, 's — bizonyossá teheti miképen eddig alkalmasint többet olvasott tőle a' közönség neve nélkül, mint Csatótól neve alatt — de épen azért jegyzi fel neve' betűit, hogy a' közönség olyantól lássa jöni a' czáfolatot, ki a' dolgok' állását nem csak tudhatja, hanem kötelessége tudni, sőt épen hivatalos viszonyainál fogva nem lehet azokat tisztán és híven nem közölnie.

Fenn akad Cs. azon is, hogy Sch. „a' legnagyobb vádat, t. i. a' pártosság miattit, szép szerrel egészen elmellőzi;“ és szánt szándékkal elfeledi, mikép nyilatkozott Sch. e' tárgyban más helytt^{**)}; de el azt is, hogy olly nemű megtámadás, millyen az a' Kunossé volt, figyelemre, annál kevesbbé méltatásra számot soha sem tarthat. Az lett volna igazán az academia' méltósága ellen, őt az efféle czáfolódások ellen védeni, mint ha ezek nyomhatnának valamit, mint ha azokat czáfolni szükség volna. De Cs. még azon is fenn akadt, hogy Sch. az Erd. Híradó' szerkesztőségét felszólítja,

*) 39. sz. 4. sz.

**) Figy. I. 83 's köv. szel.

közlené Társalkodójában azokat, miket V. A. az 1838-ki Névkönyv' ismertetése' alkalmával az academia' célja 's némelly rendszabásai felől mond. „*A' nem épen korszerű (mert nem nyolcz évi munkálkodás után kell az academia' czéljáról értekezni) sem épen különös logikai erővel nem írt czikkelyt egyik magyar hírlap sem ismétlé, jelöl, hogy az viszhangra 's így különös sikerre sem talált. Azonban D. S. F. mit tesz? mintegy hat hét múlva ráír az Erd. Híradó' szerkesztőségére, hogy az a' czikkelyt a' N. Társalkodóba vegye fel... Kérdem már most, használt ez az ajánlgatás az academiának valamit? öregbítette-e az 's nem csökkentette inkább annak méltóságát 's tekintetét?*“ Lássuk Csátónak ebben is különös logikai erejét! A' czikkely nem korszerű, mert nyolcz év után szól az academia' czéljáról. Jól logice így kelle szólni: nem korszerű, mert nyolcz évi munkálkodásai után már most mindenki eléggé van értesítve az academia' czéljáról! ha t. i. ez állna: *de nem áll!* sőt minden évben több olly tárgy fordul meg az academia előtt, melly ennek céljain 's kiszabott hatása' körén kívül esik, világos jelöl annak: hogy még azok sincsenek — e' nyolcz év után is, egészen tisztában az academia' célja iránt, kik egybe' másba' hozzá folyamodnak: hát még a' nagy közönség! Logikai erejét védje a' czikkely maga. De „*azt nem ismétlé egy hírlap is, tehát...*“ E' szerint minden, mit a' hírlapok nem ismétlenek, viszhang és siker nélkül marad. Némelly czikkelyekről, megengedjük, hogy ez állhat, péld. talán a' M. hírlapi szemléről, de azért mindenekre nézve bizonyosan nem áll. Maga Cs. említe már holmit dicsérettel az Athenaeum és Figyelmező' czikkelyei közül, a' nélkül, hogy azokat valamelly hírlap ismételte volna.—Használt-e ez az ajánlgatás...? Miért csavarja-el Cs. már itt a' „*célról értekezést*“ ajánlgatásra? hogy azt fonák világban tűntesse fel, úgy-e? Azonban, akárhogy bémáltassék ama' czikkely, bátran feleljük: használt igen is és használt *szükségképen*, mert olvasói közül a' nem jól értesítettek' nézeteit megigazította, a' mi már is hasznos, mert félreértéseket előz meg, mellyek könnyen károsakká lehetnek. „*Öregbítette-e az acad. méltóságát?* Egyenesen nem, hiszen ez nem is volt célja, hanem közvetve bizonyosan, módot szolgáltatván bárkinek, az academia' tetteit helyes szempontból megítélhetni, 's ennek méltóságát csökkenthető félreértésektől magát megóhatni. „*Nem csökkentette-e inkább annak tekintetét?*“ Tefjességgel nem, mert Sch. felszólítása a' N. Társ. szerkesztőségéhez nem bizonyítja egyebet mint, hogy Sch. ohajthatónak tartja a' társaság' célját közelebb megismertető ezen czikkelynek erdélyi hazánkfiái között is terjedését. — Hanem jó az epíológ, mellynek elmondhatása végett vala mind az feltalálva, mit épen most emésztettünk meg: „*Mondjuk ki a' dolgot egyenesen. Én azt hiszem, Sch. ur nem fog engemet rágalmazónak tartani, ha, a' mit sokakkal együtt (?) hiszek, itt nyilván ki is mondom, azt t. i. hogy ő szerencsétlen criticái és anticriticái által sokkal népszerűtlenebbé tette már*

magát a magyar író és olvasó közönség előtt, mint ez a magyar *academia* titoknokához a mi korunkban 's viszonyainkban illeNEK; következésképen szabad lesz talán azt is ohajtani, hogy e körülményt a társaság a jövő titoknoknyitáskor illő fontolóra vegye. Ismét a zajgók ismeretes régi fogása: *Vesztett név költése*. Mit hiszen Cs., mit nem, arra kevés gondunk; de annyi bizonyos, hogy azt szerencsétlenek-e, nem-e, Sch. kritikái 's anticritikái, 's mennyiben lett ő népszerűdenné, nem a magokat sértve érző írók egyoldalú 's elfogult viszonzásai fogják eldönteni, sem Cs., már azon helyzeténél fogva is, mely őt a közönségnek szinte csak egyik felekezetével hozza érintkezésbe, 's még inkább a portefeuille' utasításai miatt: hanem az idő. Sch. pedig addig is bátor újra bizonyossá teszi Csátót a felől, hogy ő írók ('s itt nem a zajgók, hanem az írók' színe értetik) 's közönség iránt mind e' napig csak hálával érzi magát lekötöztetnek, igazságos panaszra pedig mind eddig oka nem volt. — De még egyszer van Csátónak baja a titoknokkal, 's úgy látszik, ismét a szólás' korszerűtlensége miatt. „Mélto, u. m. megolvasni, mit itt Sch. ur jelesül a m. *academia* „tengéséről“ és „szük forrásairól“ mond, csak-hogy máshol, másképp 's már rég kellett volna Sch. F. urnak ezeket elmondani.“ *) Méltó — CSAKHOGY stb. Ej be átkozott közel áll itt is egymáshoz a jó és nem jó, drága Cs. ur! Azonban, hagyjuk ezt, csakhogy Turpe est... 'S ha máshol: miért és hol? Ha másképp: miért és miképp? Es ha már rég? Nevezetesen mikor? 's mülly alkalommal? Egyébiránt Sch., noha más szavakkal, igen is érdeklerte már többször az academiái fundus' elégtelenségét; 's fogja ezentúl is, azon okból, mert sokan azon tévedésben élnek, mint ha az *academia* nyakig ülne aranyokban, 's így azt hiszik egyfelől, hogy semmi segedelemre többé nem szorul, másfelől olly követelésekkel vannak ez intézet iránt, mint ha „gazdagságánál fogva“ neki adatott volna az erő és hatalom, a lehetetlen lehetővé tenni, magyartalan tudósainkat egy érintéssel magyarokká, 's magyar íróinkat hasonló bájerővel rögtön teljes készületű tudóssá tenni.

(Folytatjuk.)

*) 53. sz. 3. L.

HIRDETŐ

a' Figyelmezőhöz.

2. szám.

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG'

költségein megjelentek, 's a' két bazar minden hiteles könyvárosnál kaphatók

A' magyar tudós társaság' Évkönyvei. Harmadik kötet, három osztály, összesen 666 lap. nagy 4rétben. Tíz acél, réz és kőmetszettel, színezett, vászonkötésű velin példány' ára 8 ft., színezetlené, papírosborítéka kemény kötésben 6 ft. ep.

Régi magyar nyelvemlékek. Kiadja a' m. t. t. Döbrentei Gábor' mint szerkesztő' felügyelése alatt. Első kötet 8 kőmetszettel, összesen 493 lap nagy 4r. vászonkötésben 7 ft 10 kr, papírosbor. tábl. 7 ft. ep.

Magyar és német zsebszótár. Két rész, összesen 800 és 850 lap, Sr. fűzve írópap. 6 ft, postapap. 7 ft. ep.

Tudománytár. Közrebocsátja a' m. t. t. Egy egy évi folyam' ára 4 ft. velinen 6 ft. ep. postán 1 ft. 36 kr. tal. több.

Minden hiteles könyvárosnál kapható:

MARÓT BÁN,

Szomorújáték öt felvonásban.

Irta

VÖRÖSMARTY MIHÁLY.

Finom velinen, ékes borítékba fűzve 1 ft. ep.

Ugyanazon szerzőtől:

SALAMON KIRÁLY. Szomoruj. 5 felv. 48 kr.

A' BÚJDOSÓK. Szinij. 5 felv. 1 ft.

CSONGOR ES TÜNDE. Szinij. 5 felv. 1 ft.

VERNÁSZ. Szomoruj. 5 felv. 2-d. kiadás 48 kr.

ÁRPÁD' EBREDESE. Előjáték 1 felv. 20 kr.

ELŐFIZETÉSI JELENTÉS.

Közelítvén az ideai harmadik évnegyed' vége, kérjük évnegyedi tisztelt olvasóinkat, ne terhelhetnének a' folytatás iránti rendelkezéseiket megújítani: a' helybeliek akár lapjaink' kihordói által, akár egyenesen a' kiadó hivatalban, mely sz. Mihály' napján túl a' Zöldfa-utczába, Jankovics-házba tétetik által 267. sz. alatt; a' vidékiek a' kir. postahivataloknál. Ára helyben 2 ft 30 kr, postán 3 ft. — Egyébiránt, kik július' 1-jétől kívánnák lapjainkat, e' félévi nyolczvan ívet meghaladó folyamatra, ékes kőrajzokkal együtt, folyvást előfizethetnek 5 ftal, postán 5 ft 48 kr. tal. Még e' hónapban közöljük az alsó-dunai

TRAJÁN' UTJA' KÉPÉT,

leírásával együtt Vásárhelyi Pál igazgató kir. mérnöktől.

Nyomatik Budán a' magyar kir. egyetem' betűivel.